

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakoarviointia vai ei.

Ennakoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkuamiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakkoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakkoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakkoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa. Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa. Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvioinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnat, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekokoelimille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:	Hissi- ja esteettömyysavustusten myöntämisperusteiden vahvistaminen v. 2024
Toteutusvaihtoehto 1	Hissi- ja esteettömyysavustuksen (10 %) myöntäminen niille joensuulaisille vanhoille asunto- ja vuokrataloyhtiöille, jotka saavat Aralta 35 %:n hissi- ja/tai esteettömyysavustusta. Kohteiden kustannukset hyväksyy Ara. Tässä vaihtoehdossa esteettömyysavustus ei mahdollista vanhojen hissien esteettömyyden parantamisen avustamista.
Toteutusvaihtoehto 2	Hissi- ja esteettömyysavustuksen (10 %) myöntäminen kaikille joensuulaisille vanhoille asunto- ja vuokrataloyhtiöille riippumatta siitä saavatko Aran myöntämää avustusta vai eivät. Avustuksen kustannukset hyväksyy kaupunki, mikäli kohde ei saa Aran avustusta. Tässä vaihtoehdossa esteettömyysavustusta voidaan myöntää myös vanhojen hissien esteettömyyden parantamiseen.
Toteutusvaihtoehto 3	
Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:	kaupunginhallitus
Arvioitu päätösaikataulu:	26.2.2024
Valmistelijat:	asuntoasiainhoitaja

Valitse vaikutusten ennakkoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyypppejä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset

☒ Kyllä

2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät

☐ Kyllä

3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö

☐ Kyllä

4. Kaupungin talous

☐ Kyllä

5. Ympäristö

☐ Kyllä

6. Yritykset

☒ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Hissi- ja esteettömyysavustusten vaikutukset kohdistuvat eri ikäisiin kuntalaisiin. Kantakaupungissa on hissittömiä kerrostaloja, joissa asuu ikäihmisiä omistushuoneistoissaan ja opiskelijoita vuokralla sijoittajien asunnoissa opintojensa ajan. Ikäihmiset joutuvat usein myymään asuntonsa hissittömistä kerrostaloista ja muuttamaan vuokralaiseksi esteettömiin senioriasuntoihin liikkumiseen liittyvien haasteiden vuoksi, vaikka voisivat muutoin vielä asua omistusasunnossaan. Opiskelijoiden osalla asuntoihin vaihtuu uusi määräaikainen vuokralainen, sillä hissiton talo ei houkuttele pysyvämmäksi asujaksi.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Hissit ja esteettömät tilat parantavat lasten omaehtoista ja turvallista liikkumista omassa rakennuksessa.

Työikäiset

Hissit ja esteettömät tilat parantavat työikäisten turvallista liikkumista omassa rakennuksessa. Elämäntilanteet ja perhekoot muuttuvat. Monipaikkaisuus lisääntyy. Esteettömät rakennukset ja muunneltavat asunnot mahdollistavat muuttuvan perheeseen sekä opiskelu- ja työtilanteiden

huomioimisen.

Ikäihmiset

Hissit ja esteettömät tilat parantavat ikäihmisten omatoimista ja turvallista liikkumista omassa rakennuksessa. Ikäihmisten omassa kodissa asuminen mahdollistuu ja tuttu ympäristö naapureineen lisää turvallisuuden tunnetta. Hissien avulla liikkuminen myös rollaattoreiden, pyörätuolien ja kävelysauvojen kanssa sujuu. Talojen esteettömyyskorjaukset lisäävät ikäihmisten turvallisuutta (valaistus, kynnysten poistaminen, ovien keventäminen, oviaukkojen leventäminen, hissien tasojen lisääminen). Omaehtoinen liikkuminen ja kanssakäyminen naapureiden kanssa on mahdollistuu myös rakennuksen ulkopuolelle. Hissien rakentaminen tai korjaaminen lisää asumismukavuutta kaiken ikäisille ja mahdollistaa ns. monisukupolvikorttelit. Nämä edellä mainitut toimenpiteet toteutuessaan tukevat ikäihmisten fyysistä terveyttä ja turvallisuutta.

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Hissi- ja esteettömyyskorjausten yhdessä tehdyt tilojen valaistus-, väritys-, hissien äänitehosteet ja infotaulut jne lisäävät viihtyisyyttä ja vaikuttavat myönteisesti lapsiasukkaiden psyykkiseen hyvinvointiin.

Työikäiset

Hissi- ja esteettömyyskorjausten yhdessä tehdyt tilojen valaistus-, väritys-, hissien äänitehosteet ja infotaulut jne lisäävät viihtyisyyttä ja vaikuttavat myönteisesti työikäisten asukkaiden psyykkiseen hyvinvointiin.

Ikäihmiset

Hissi- ja esteettömyyskorjausten yhdessä tehdyt tilojen valaistus-, väritys-, hissien äänitehosteet ja infotaulut jne lisäävät viihtyisyyttä ja vaikuttavat myönteisesti ikäihmisten psyykkiseen hyvinvointiin. Hissi- ja esteettömyysavustusten mahdollistamalla korjauksilla voidaan lisätä ikäihmisten ja liikuntarajoitteisten psyykkistä hyvinvointia, kun omaehtoinen liikkuminen ja kanssakäyminen naapureiden kanssa on mahdollistuu myös rakennuksen ulkopuolelle. Ilman korjauksia ikäihmiset jäävät yksin kotiin tai vaihtoehtona voi olla siirtyminen palveluasumisen tai vahvemman tuen piiriin.

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Työikäiset

Asuminen omassa kodissa mahdollistuu pitkään ja välttyy turhilta muutoilta sekä siitä aiheutuvilta lisäkustannuksilta. Asunto on helpommin vuokrattavissa tai myytävissä, kun talon esteettömyys on parantunut.

Ikäihmiset

Asuminen omassa kodissa mahdollistuu pitkään ja välttyy turhilta muutoilta sekä siitä aiheutuvilta lisäkustannuksilta. Asunto on helpommin vuokrattavissa tai myytävissä, kun talon esteettömyys on parantunut.

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Hissien rakentaminen ja/tai korjaaminen mahdollistaa asumisen olemassa olevien palveluiden läheisyydessä.

Työikäiset

Kts. edellä

Ikäihmiset

Kts. edellä

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Täydennysrakentaminen tiivistää rakennuskantaa ja edistää entistä korkeampien kerrostalojen rakentamista sekä kerrostalotonttien lisärakentamista. Asuminen ja asuinalueet tulevat monimuotoistumaan kaupungin eri alueilla. Kaupungin ympäristörakentamisessa huomioidaan jatkossa entistäkin paremmin ilmaston lämpenemisen estäminen ja sen vaatima ympäristörakentamisen uudelleen tarkastelu. Samoin asuntorakentamisen osalta ilmastonmuutosten vaikutuksia tarkastellaan laajasti, jotta rakentaminen on resurssiviisasta. Rakentaminen on vähähiilistä ja tukee Joensuun kaupungin ilmastotavoitteita.

Työikäiset

Kts. edellä

Ikäihmiset

Kts. edellä

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Olemassa oleviin rakennuksiin hissien rakentaminen/korjaaminen ja tilojen esteettömyyskorjaukset vähentävät kaupungin investointitarpeita, kun jo olemassa olevaa infraa hyödynnetään eikä uuden infran rakentamiselle ole tarvetta. Olemassa oleva joukkoliikenne ja liikkumiseen tarkoitetut väylät ovat käytettävissä, kun liikkuminen rakennuksesta ulos mahdollistuu ilman esteettömästi.

Työikäiset

Kts. edellä

Ikäihmiset

Kts. edellä

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Monipuolinen asukasrakenne estää eriytymiskehitystä, lisää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Työikäiset

Kts. edellä

Ikäihmiset

Kts. edellä

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.10 Jokin muu, mikä?

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Pyydetään lausunto tarvittavilta sidosryhmiltä

☐ Kyllä

☒ Ei

Hissi- ja esteettömyysavustuksilla mahdollistetaan hissi- ja esteettömyyskorjausten tekeminen ja siten eri-ikäisten asumisen laadun paraneminen asunto- ja vuokrataloyhtiöissä. Avustusperusteilla ei oteta kantaa yksittäisten kohteiden hissi- tai esteettömyyskorjausten ratkaisuihin.

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Hissi- ja esteettömyysavustuksilla mahdollistetaan monisukupolvikorttelit, esteetön ja turvallinen asuminen palveluiden sekä olemassa olevan infran läheisyydessä. Kaupungin hissi- ja esteettömyysavustus toimii kannustimena korjaustoimien aloittamiselle myös niille asunto- ja vuokrataloyhtiöille, jotka eivät saa Aran myöntämää avustusta. Hissi- ja esteettömyyskorjaukset edesauttavat ikäihmisten kotona asumista parhaimmillaan 4-7 vuotta. Mikäli esteettömyyskorjauksia ei tehdä, niin ao. kohteissa asuvat liikuntarajoitteiset, etenkin ikäihmiset joutuvat etsimään sijalle esteettömän asunnon toisaalta. Tämä lisää kysyntää ja jonoa kaupungin vuokraamiin ikäihmisten itsenäiseen asumiseen tarkoitettuihin asuntoihin sekä pahimmillaan voi lisätä entisestään ruuhkautunutta hyvinvointialueen asumispalvelujen jonoa.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

6. YRITYKSET

Yritysten tavoitettavuus

(esim. asiakkaiden, henkilökunnan, raaka-aineiden ja lopputuotteiden näkökulmasta sekä logistiikan näkökulmasta)

Joensuusta ja seudulta löytyy alan yrityksiä suorittamaan hissien jälkiasennusta ja tilojen esteettömyyskorjauksia.

Asiakkuudet

(esim. asiakkuuksien määrä)

Avustusten myötä on mahdollisuus lisätä korjaustoimia ja työtilaisuuksia alueen yrityksille, sillä tällä hetkellä työtilaisuuksia on vähän.

Työvoiman saatavuus ja uusien työpaikkojen muodostuminen

Korjausrakentaminen parantaa olemassa olevien yritysten työtilauksia ja edesauttaa olemassa olevan henkilöstön työllistämistä lomauttamisten ja irtisanomisten sijaan. Pidemmällä aikavälillä korjausrakentaminen voi mahdollistaa yksittäisten työpaikkojen lisääntymistä.

Yritysten talous ja kasvu

(esim. uusien yritysten sijoittuminen, uudet liiketoimintamahdollisuudet, yritysten välinen kilpailu)

Avustusmäärärahojen kohdentaminen kaikille asunto- ja vuokrataloyhtiöille jälkiasennushissin rakentamiseen, vanhan hissien korjaamiseen ja muihin esteettömyyskorjauksiin lisää yhtiöiden mahdollisuutta edistää korjausten määrän lisäämistä. Korjausrakentaminen edesauttaa muutoin ahdingossa olevien rakennusliikkeiden työtilannetta.

Yritysten osallistumismahdollisuudet palvelun tuottamisessa

Asunto- ja vuokrataloyhtiöt hankkivat hissit valtakunnallisilta toimittajilta, asennukset alan yrityksiltä (valtakunnallinen tai paikallinen) sekä esteettömyyskorjauksiin liittyviä palveluja paikallisilta alan yrityksiltä ja materiaalia rakennustarvikeliikkeiltä.

Jokin muu, mikä?

**Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä**

☒ Kyllä
☐ Ei

Yritysvaikutusten johtopäätökset:

Hissi- ja esteettömyysavustuksilla voidaan vaikuttaa asunto- ja vuokratyöyhtiöiden korjausten lisäämisen myötä myös alueen rakennusalan yritysten työtilaisuuksien määrään ja niiden henkilöstön työmahdollisuuksiin. Korjaustoimilla voidaan osaltaan ehkäistä yritysten taloushaasteita ja edistää kaupungin työllisyystilannetta.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Joensuun Yrittäjät ry Lausunto Hissi- ja esteettömyysavustukset.pdf

Ennakkoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

22.02.2024

Nimi

Satu-Sisko Eloranta

**Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi liitteineen
toimitetaan * = on pakollinen kenttä**

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

satu-sisko.eloranta@joensuu.fi

Vastaanotettu

2024-02-22 12:26

Vahvistusnumero

100cdefd3a